

ORTA ÇAĐ'DA TÜRK-MACAR İLİŐKİLERİ ÜZERİNE
DİŐİPLİNLERARASI ARAŐTIRMALAR

INTERDISCIPLINARY STUDIES ON TURKIC-HUNGARIAN
RELATIONS IN THE MIDDLE AGES

ORTA ÇAĐ'DA TÜRK–MACAR İLİŐKİLERİ ÜZERİNE
DİŐİPLİNLERARASI ARAŐTIRMALAR

INTERDISCIPLINARY STUDIES ON TURKIC–
HUNGARIAN RELATIONS IN THE MIDDLE AGES

EDİTÖRLER / EDITORS

Csilla BALOGH
Hakan AYDEMİR

Ağustos / August 2026

ISBN: 978-625-93340-8-0
Elektronik ISBN: 978-625-93340-9-7
DOI: 10.7816/28ahnn38

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayıncı Sertifika Numarası / Publisher Certificate
Number: 46183

Yayıncı/Publisher: Artsürem Bilim Sanat Danışmanlık Bilişim AŞ.
Oğulbey Mahallesi, K.Evleri, 571, Gölbaşı-Ankara, Türkiye
Tel: +90 530 922 90 90 bilgi@artsurem.tr www.artsurem.tr

Kapak resmi: Macarların yurt tutuş dönemine ait (10. yüzyıl) saç örgüsü süsü,
Rakamaz-Türóczi part, Macaristan (Fodor 1996)

Telif Hakkı ve Açık Erişim Lisansı: © 2026 Yazarlar ve Editörler.
Copyright & Open Access License: © 2026 The Authors and Editors. Published by
Artsürem Publishing.

Artsürem Yayıncılık tarafından yayımlanmıştır. Bu eser, yazarın ve kaynağın usulüne uygun olarak belirtilmesi kaydıyla, herhangi bir ortamda ticari olmayan kullanıma, dağıtımına ve çoğaltmaya izin veren Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı (CC BY-NC 4.0) koşulları altında dağıtılan açık erişimli bir kitaptır. Önceden izin alınmaksızın eserde değişiklik yapılamaz veya türetilmiş eserler oluşturulamaz.

This is an open-access book distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0), which permits non-commercial use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited. No derivatives or modifications are allowed without prior permission.

A WELL-KNOWN UNKNOWN WRITING: THE SZÉKELY SCRIPT

Klára SÁNDOR*

Introduction¹

As is well-known, the monuments of the Hungarian language – besides some Greek-lettered monuments – were written with Latin letters. There is, however, an alphabet all of whose known monuments are written in Hungarian, which, although we can frequently encounter its signs in Hungary, can only be read and written by an extremely small fraction of native Hungarian speakers – and which is essentially unknown to the international scientific community. That is why I have chosen the title of my lecture: this writing is known and unknown at the same time.

Basic knowledge about the Székely script

The name of the Székely script refers to the fact that the earliest relics of this writing system were found in Székely Land and were produced by members of the ethnic group called the Székelys, who lived in the eastern border region of the Hungarian kingdom. The fact that the Székelys had some kind of writing of their own was already recorded at the end of the 13th century in the *Chronica Hungarorum* of Simon de Kéza, the chronicler of King Ladislaus IV (1272–1290).

The Székely script belongs to the Aramaic script family, and it preserves this in several features. The letters were written from right to left, and

* University of Szeged, Cultural Heritage and Digital Society Research Group, Department of Cultural Heritage and Human Information Science, Szeged, Hungary; ORCID ID: 0000-0003-4233-1804; sandor.klara@hung.u-szeged.hu.

¹ This study was supported by the Digital Society Competence Center at the University of Szeged. For a longer and more detailed paper by the author on the Székely script in English see Sándor, 2024.

in the early period, short vowels were marked only at the end of a word but not inside them (later, only the *e* sounds were not written, and finally they were all marked as well). The long consonants were not marked by duplication.

The historical Székely alphabet – the version found in early, medieval, and modern written records – consists of 34 graphemes, of which 32 are phonemes and 2 (*mb*, *nt*) denote sound relations (*Fig. 1*). All Hungarian phonemes have their own sign except the long vowels and the closed *e* and *h*, which are marked with the same grapheme. The *k* can be represented by two different graphemes, one originally used in palatal and the other velar context, the latter later used to denote the sound relation *ak*. The most probable reason why *k* had two signs is that the adopted alphabet, and even its predecessors, had two different letters for *k*. The Székely script may have inherited this feature from the Aramaic script.

The letterforms of the early monuments retain the memory of engraving, scratching, and carving. The Székely letters began to change significantly later in the history of the alphabet because of pen writing, and from the 17th century onward, rounded forms appeared in handwriting.

The Székely script never had to be deciphered in the same sense as, for example, the hieroglyphs or the alphabet of the Eastern Turkic inscriptions found in the Orkhon and Yenisei regions. The phonetic value of the Székely signs has always been known mainly because of the scholarly interest that was already evident from the end of the 19th century.

Today, we know 67 monuments of the Székely script, several of which have survived in more manuscripts.² These monuments can be divided into two large groups: the group of inscriptions preserved in churches in Székely Land, and all other monuments – these are copies of inscriptions or were originally written in pen: alphabets, notes, a textbook, a calendar, glosses written in Latin books, secret contents in diaries, poems, and letters. Some surviving manuscripts date from the late fifteenth and early 16th centuries, but most date from the 17th and 18th centuries and are not from Székely Land.

² For the publication and interpretation of the monuments of the Székely script, with literature and descriptions of the monuments, see Benkő–Sándor–Vásáry, 2021.

ǻ	a, á	ǿ	m
X	b	)	n
↑	c	Ɔ	ny
⌘	cs	Ɔ	o, ó
†	d	Ǫ, k	ö, ő
Ǫ	zárt ë	ǻ	p
Ɔ	e, é	H, ˘	r
⊗	f	Λ	s
Λ	g	l	sz
†	gy	γ, γ	t
Ǫ, Ǫ	h	χ, χ	ty
1	i	⌘	u, ú
1	j	˘	ü, ű
◇	k	⌘	v
1	ak	⌘	z
Λ	l	Υ	zs
0	ly	Ǫ, Ǫ	mb
		Ɔ, Ɔ, ˘	nt

Figure 1. The historical Székely alphabet

Most of the oldest known monuments of the Székely script have been discovered in churches in Székely Land, most of them in villages near Székelyudvarhely, the former Székely political center.³ The reason for this geographical distribution remains unknown, but it may have to do with the internal prestige of the Székely community. Today, we know of eighteen church inscriptions, of which the earliest three are dated to the end of the 13th century, the turn of the 13th and 14th centuries, and the 14th century; three inscriptions from the 15th century are known today, while most of the church inscriptions we know were made in the 16th and 17th centuries.

Church inscriptions were made using various techniques. The earliest were carved in stone; later, they were drawn in chalk or paint, and many were scratched into plaster in thin lines. The church inscriptions are similar in content: the inscriptions have a personal name, and besides the Székely letters, there is often a Latin text with a year and possibly a name. The years indicate the year the church was renovated, while the name in Székely script is that of the masters who performed the renovation alongside one or two other words or the name of the priest who served in the church.

The church inscriptions in Székely Land confirm that knowledge of Székely letters was passed down from generation to generation through internal transmission. This tradition could have been limited and not independent of some level of education. In the case of the monuments we know today, the inscriptions were either created by priests or by craftsmen doing church work. There is, however, a third group of inscriptions of which little is known: these are short texts, usually with a single name, scratched into plaster.

The common feature of the church inscriptions in Székely Land is that they are all “signatures” of some kind; that is, they are expressions of identity, showing that the inscription’s writer has a special knowledge of the Székely script. Therefore, the function of the church inscriptions with the Székely alphabet was the same as that of the tags of graffiti signatures sprayed with paint today: to prove the author’s presence there and to show their group affiliation, their Székely identity.

The authentic traditions of Székely Land have also produced manus-

³ Gyula Németh noted that most of the church inscriptions are located in the vicinity of Székelyudvarhely (Odorheiu Secuiesc, Romania) (Németh, 1945).

cript monuments. A Franciscan monk of Székely origin was the author of a calendar that was probably written shortly after 1450 and was found and copied in 1690 in the observant Franciscan monastery of Szárhegy by Luigi Ferdinando Marsigli, an Italian military engineer and scientist who was there to organize the military security of the Transylvanian straits.⁴

The author of the inscription preserved in a copy of the diary of Hans Dernschwam, the Fuggers' manager in Hungary, was also of Székely origin. The inscription was discovered in 1555 on the wall of the stables of the House of Ambassadors in Istanbul by members of the Hungarian embassy who were staying there. According to the text, the inscription was made in 1515 by Tamás Székely Kedei, a former horseman of the embassy who recorded the ambassadors' misadventures.

The first mention of the Székely script, made by non-Székely people, emerged in the 15th century from the court of Matthias Corvinus (1458–1490), drawing the attention of Hungarian scholarship of the time to the letters previously known only in Székely Land. According to the cult born in his court, the Székely alphabet is a remnant of the ancient Hun-Scythian heritage, and the alphabet's antiquity is proven by the fact that it is not written on paper but carved into wood. In this first period, therefore, for Matthias and his ideologically forming courtmen, the Székely script was clear proof of the idea that Hungarians are of Hun origin.⁵

In the 16th and 17th centuries, this tradition was passed on by several figures of Hungarian humanism. In the 18th century it was included in the first scientific descriptions of the Székely alphabet, and until the middle of the 19th century, this view was the official scientific opinion. While the view of the Hungarians' Hun origin was then removed from academic discussions, many lay approaches still take this as their starting point.

The Székely script was probably never widely used, demonstrated by the fact that we hardly see it on everyday objects from the early times. This also shows that the Székely alphabet was already used as cryptography at the turn of the 16th and 17th centuries. Also at this time, in 1598, János Telegdi

⁴ The relic is the longest-surviving monument of Székely writing. For a complete philological documentation, see Sándor, 1991; for more details about the possible author, see Sándor, 2017.

⁵ On the birth of the cult of the Székely script, see Sándor, 2017. No written relics of the Huns have survived, and as far as we know, there has been no sign that they had their own writing.

compiled the first alphabet book with Székely letters. The book was widely copied, many of its manuscripts have survived, and with a few exceptions, all manuscript monuments of the 17th and 18th centuries have Telegdi's alphabet as their source. In the 16th and 17th centuries, the Székely script became popular mainly among peregrine students but was also used to write poems, name-day greetings, registry entries, and others.⁶

On the origins of the Székely script

In the second part of my paper I will address the question that is most closely related to the theme of the conference: does the Székely script reveal anything about the origins of the Székelys?

As is well known, studies have yet to reach a consensus on the Székelys' origins. The majority of researchers consider them to be a former Turkic-speaking ethnic group who joined the Hungarians before the conquest mainly because historical sources always refer to them the way they usually do foreigners and because the group's privileges corresponded to that as well. Others believe that they were organized from the Hungarian-speaking population to defend the borders based on the fact that parallels of their dialects are found in the western part of the present-day Hungarian-speaking area – where they used to live. I note here that this latter view fails to consider that a population that has undergone a language change will naturally adopt the Hungarian dialects of its surroundings.

Does the writing of the Székelys help to answer this question? What do we know about the origin of the Székely script?

From the very beginning, scientific research has sought the origin of the Székely script among the Turkic scripts. First, it was linked to the Eastern Turkic alphabet.⁷ Later, more and more monuments were found from the former territories of the Khazars, Danube Bulgars, and Avars. These monuments do not use the exact same alphabets but have similar characters. Although they have yet to be deciphered, their inscriptions are likely to be in Turkic dialects/languages. The Székely alphabet is not identical to these alphabets, but recent decades have seen the prevailing opinion that a close rela-

⁶ On these types of manuscripts, see Sándor, 2014, 271–279.

⁷ Nagy, 1895; Németh, 1934.

tion to the Székely alphabet will be observed among them.⁸ This view does not consider two problematic circumstances. First, the Székely alphabet has more similarities with the geographically more distant Eastern Turkic alphabet than with the Western Turkic alphabets. According to Gyula Németh, sixteen,⁹ according to István Vásáry, five are certain, eleven are probable matches¹⁰ – the opinion of András Róna-Tas, who argued that only two signs can be identified with certainty,¹¹ seems to be an unjustified methodological rigor. Second, inscriptions in alphabets similar to those previously thought to be Western Turkic have been found in greater numbers in Inner Asia.

One can resolve both contradictions using Dimitrij Vasil'ev's theory, which states that Turkic writing variants with ethnic and regional characteristics began to develop from property signs and tribal symbols in the nomadic ancestral homeland around the Altai.¹² During the First Turkic Khaganate (552–630), these variations of the script had not yet been standardized, and the Turkic tribes moving westward have carried over the alphabets that had been developed earlier. During the Second Turkic Khaganate (682–744), the Eastern Turkic script was established under strong Sogdian influence and standardized.

In the case of the Western Turks, however, no unification took place, and the subtypes of the ancient Turkic alphabet continued to change in interactions with local traditions. This common ground explains the possibility of a closer relation between monuments found farther from each other than between those that are geographically closer. Vasil'ev's theory explains why the Székely alphabet is more similar to the Yenisei group of Eastern Turkic inscriptions: because of their peripheral position, the Yenisei inscriptions may have been more influenced by local conditions and, despite their later date, may have retained more archaism than the Orkhon inscriptions at the center of the khaganate.

Research on the question of the origin is complicated by the fact that the earliest known relics of the Székely script date back to the end of the 13th century, requiring us to bridge several centuries between the alphabet, which

⁸ E.g., Róna-Tas, 1996, 338.

⁹ Németh, 1934.

¹⁰ Vásáry, 1974.

¹¹ Róna-Tas, 1996.

¹² Vasil'ev, 2005.

was supposed to have been handed down to the ancestors of the Székelys before the conquest, and the earliest Székely monuments. The reconstruction is aided by the alphabet's internal history and stratification on the one hand and by new discoveries on the other.

The signs of the Székely script show a historical stratification. The alphabet is clearly the result of conscious shaping(s). The signs show traces of graphic unification: as a result, the elements of certain letter groups are visually harmonized: the signs *s*, *g*, and *l* and *r*, *cs*, and *z* fit into a single line.¹³ The signs *j*, *ö*, and *u* may be relatively late and may have formed with the help of Latin influence; the signs of the palatalized phonemes, with the exception of *ly*, show traces of the transformation from ligatures to independent graphemes. This transformation must have taken place in the 13th century – or somewhat later – because the current alphabet reflects the already established Hungarian sound system in that century: the signs *c*, *gy*, *ty*, *v*, and *zs* cannot be earlier than the 13th century because of sound history.¹⁴ According to a long-held view in the literature, the Székely script would also have signs borrowed from the Cyrillic and Glagolitic alphabets, but this is highly doubtful.¹⁵

There may also be evidence that the Székelys have already been using an early version of the Székely script before the 13th century. A few years ago, a piece of pottery with four signs was found in Southern Transdanubia. The inscription is clearly fragmentary, part of it missing. Formally, all the signs are identical to those of the Székely script, but because there is no definite reading of them, the phonetic value of the letters remains unknown. The site is a buried iron foundry from the 10th or 11th century and is close to the areas where the Székelys may have lived at that time.

Summary

In conclusion, there is no evidence that the conquering Hungarians used their own letters. The Székely script was from the earliest times specifically associated with the Székely ethnicity. The Székely alphabet developed in several

¹³ Vásáry, 1974.

¹⁴ Sándor, 2014.

¹⁵ For arguments, see Sándor, 2014; 2023.

layers, but it is safe to say that it was based on a Turkic alphabet and that this base was close to the eastern variants of the Turkic scripts. The existence of a script unknown to other parts of the Hungarian population is another argument that favors the theory that the early Székelys had joined the Hungarians as an independent ethnic group before the 10th century.

References

- Benkő, E. – Sándor, K. – Vásáry, I. (2021). *A székely írás emlékei*. Corpus Monumentorum Alphabeto Siculico Exaratorum. Budapest.
- Nagy, G. (1895). A székely írás eredete. *Ethnographia* 6, 269–276.
- Németh, Gy. (1934). *A magyar rovásírás*. A magyar nyelvtudomány kézikönyve II/2. Budapest.
- Németh, Gy. (1945). A székely írás új emléke: a homoródkarácsonyfalvi felirat. *Magyar Nyelv* 41, 1–5, 11–16.
- Róna-Tas, A. (1996). *A honfoglaló magyar nép*. Budapest.
- Sándor, K. (1991). *A Bolognai Rovásemlék*. Magyar Őstörténeti Könyvtár 1. Szeged.
- Sándor, K. (1996). A székely írás megíratlan története(i?). *Erdélyi Múzeum* 58, 83–93.
- Sándor, K. (2014). *A székely írás nyomában*. Budapest.
- Sándor, K. (2017). *A székely írás reneszánsza*. Budapest.
- Sándor, K. (2023). A székely írás keleti kapcsolatairól. Sudár, B. – Jancsik, B. (Szerk.), *Hadak útján. A népvándorlaskor fiatal kutatóinak XXIX. konferenciája. Budapest, 2019. november 15–16*. Studia ad Archaeologiam Pazmaniensia 24.2 – Magyar Őstörténeti Kutatócsoport Kiadványok 4.2. Budapest, 37–58.
- Sándor, K. (2024). A Turkic script in the Carpathian Basin: The identity-marking functions of the Székely script. *Acta Linguistica Academica* 71, 642–670.
- Vasil'ev, D. D. (2005). The Eurasian Areal Aspect of the Runiform Written Culture of the Ancient Turks. *Acta Orientalia* 58(4), 323–330.
- Vásáry, I. (1974). A magyar rovásírás. A kutatás története és helyzete. *Keletkutatás* 1974, 159–171.

İyi bilinen, ama bilinmeyen bir yazı: Sekel yazısı Genişletilmiş Özet

Sekel yazısı, Macar bilim insanları tarafından 15.–16. yüzyıllardan beri bilinmektedir; ancak uluslararası bilim dünyasında neredeyse hiç bilinmemektedir. Bu çalışma, söz konusu yazı hakkında en önemli bilgileri özetleyerek özelliklerini, yazılı örneklerini ve kökenini kısaca tanıtmaktadır. Bu sonuncusu, Sekellerin kökeninin açıklığa kavuşturulması açısından da önem taşıyabilir.

Sekel yazısı (székely írás) adı, en eski örneklerinin Sekel bölgesinden (Székelyföld) gelmesine ve bunların Sekel etnik grubu tarafından oluşturulmuş olmasına işaret eder. Yazıya ilişkin ilk kayıt, 13. yüzyılın sonlarında Simon Kézai'ye aittir; kendisi bu yazıyı açıkça Sekellerin harfleri olarak anmaktadır.

Tarihî Sekel alfabesi 34 işareten oluşur; bunların çoğu birer sesi gösterirken, bir kısmı ses birleşmelerini karşılar. Bazı sesler (örneğin kısa ve uzun ünlü çiftleri, kapalı *é* sesi ve *h*) aynı işaretle gösterilirken, *k* sesi için iki ayrı işaret kullanılmıştır; bunların muhtemelen ön ve art ünlülü sözcüklerde kullanıldığı düşünülmektedir. Sekel yazısının bazı özellikleri Aramice kökeni yansıtır; örneğin sağdan sola yazılır ve erken dönemlerde kısa ünlüler yalnızca sözcük sonunda işaretlenmiştir. Erken dönem örneklerdeki harf biçimleri oyma ve kazıma geleneğinin izlerini taşıırken, daha sonraki yazılarda (17. yüzyıldan itibaren) el yazısının etkisiyle daha kıvrımlı harf biçimleri görülür.

Günümüzde Sekel yazısıyla yazılmış 67 metin bilinmektedir; bunların bir kısmı birden fazla yazmada da korunmuştur. Bu metinlerin bir bölümü Sekel bölgesindeki kiliselerde korunmuş, diğer bölümü ise yazmalar içinde yer almıştır. Bu ikinci gruba alfabeler, açıklayıcı notlar (haşiyeler), bir takvim, gizli kayıtlar ve bir ders kitabı da dahildir.

Sekel bölgesindeki kiliselerde keşfedilen yazıtların çoğu, eski Sekel merkezinin bulunduğu Székelyudvarhely çevresindeki köylerden gelmektedir. En erken örnekler 13. yüzyılın sonlarına, en geç olanlar ise 17. yüzyılın ikinci üçte birlik döneminin sonlarına tarihlenir. Yazıtlar taşta oyulmuş, boyanmış ya da sıvaya kazınmış durumdadır. İçerikleri benzerdir; kişi adları içerirler, kimi zaman tarih de bulunur; bazı durumlarda Sekel harfli metinler Latin harfli yazıtlarla da tamamlanır. Tarihler, kilisenin onarım yılını gösterirken, Sekel yazısıyla yazılmış adlar ise onarımı gerçekleştiren ustalara ya da kilisede görev yapan papaza aittir. Bu yazıtlar özünde birer grafitidir; yazarlarının Sekel kimliğini ifade etmeye yarayan imzalar niteliğindedir. Kilise yazıtları ayrıca, Sekel alfabesi bilgisinin Sekeller arasında kuşaktan kuşağa aktarıldığını da göstermektedir; ancak bu yazıyı bilenlerin sayısının muhtemelen hiçbir zaman çok olmadığı anlaşılmaktadır.

Yazmaların önemli bir bölümü de Sekellerle ilişkilidir. Örneğin Sekel yazısının bilinen en uzun metni olan bir takvim, 1450'li yıllarda Fransisken rahipler tara-

findan hazırlanmıştır. Yine İstanbul'daki Elçiler Hanı'nın ahırında bulunan bir taş üzerindeki yazıtın yazarı da Sekeldir; yapı yandıktan sonra bu yazıt yalnızca Hans Dernschwam'ın günlüğü sayesinde korunmuştur. Asıl yazıt 1515 yılında yapılmış olup Konstantinopolis'te bulunan Macar elçiliğinin yaşadığı sıkıntıları kaydetmektedir; Dernschwam ise daha sonraki bir Macar elçiliğinin üyesi olarak 1555 yılında bu yazıtı kopyalamıştır.

Sekel bölgesi dışındaki kullanımına dair ilk tanıklık 15. yüzyıldan, Kral Mátyás'ın sarayından gelmektedir. Mátyás'ın sarayı, Sekel yazısı bilgisinin korunmasında önemli bir rol oynamıştır; çünkü bu yazıya yönelik bilimsel ilgi burada başlamış, daha sonra hümanist bilginler tarafından sürdürülmüştür. Yine Mátyás'ın sarayında, Sekel harflerinin Hun yazısından türediği ve Macarların Hun kökenini kanıtladığı yönündeki görüş ortaya çıkmıştır. 16. ve 17. yüzyıllarda hümanist bilginler bu geleneği devam ettirmiş ve 19. yüzyılın ortalarına kadar bu görüş resmî bilimsel kanaat olarak kabul edilmiştir.

Sekel yazısı muhtemelen hiçbir zaman geniş bir kullanım alanı bulmamış, 16. ve 17. yüzyılların dönümünde ise artık çok az kişi tarafından biliniyor olmalıdır. Nitekim bunun bir kanıtı olarak, yazının şifreli yazı amacıyla da kullanıldığı görülür; bu dönemde Telegdi János da yazının yaygınlaşmasını sağlamak amacıyla Sekel alfabesi üzerine küçük bir ders kitabı hazırlamayı gerekli görmüştür.

Sekellerin kökeni konusunda bilimsel bir uzlaşa bulunmamaktadır. Tarihçilerin çoğu, Sekelleri başlangıçta Türkçe konuşan bir etnik grup olarak görmekte ve onların Macarlara, Macarların Karpat Havzası'nı fethinden (895/896) önce katıldığını düşünmektedir. Başka bir görüşe göre ise Sekeller, sınır savunması amacıyla Macarca konuşan nüfus içinden örgütlenmiştir. Sekel yazısı, bu tartışmanın çözümüne katkı sağlayabilecek yeni kanıtlar sunabilir.

Sekel yazısının kökeni başından beri Eski Türk yazıları arasında aranmıştır. İlk olarak Doğu Türk alfabesiyle ilişkilendirilmiştir. Daha sonra Hazar Kağanlığı, Tuna Bulgar Devleti ve Avar Kağanlığı topraklarında ortaya çıkarılan, köşeli işaretler içeren yazıtların alfabeleriyle daha yakın bir akrabalık kurulmaya çalışılmıştır. Bununla birlikte dikkat çekicidir ki Sekel alfabesi, Batı Türk yazılarına Doğu Türk yazısına kıyasla daha az benzerlik göstermektedir. Bu çelişki, Vasilyev'in kuramıyla açıklanabilir. Buna göre en erken Türk yazı türleri Altay çevresinde ortaya çıkmış ve etnik ile bölgesel özellikler göstermiştir. Batıya göç eden Türk boyları daha önce oluşmuş alfabeleri beraberlerinde götürmüş, bunları birleştirmek yerine aralarındaki farklılıkların artmasına yol açmıştır. Buna karşılık Doğu Türk alfabesi standartlaşmıştır. Sekel alfabesi Orhon yazıtlarından ziyade Yenisey yazıtlarına daha yakındır; bu durum da Vasilyev'in kuramıyla açıklanabilir, çünkü Yenisey bölgesindeki yazıtlar çevresel konumları nedeniyle daha arkaik özellikleri korumuş olabilir.

Sekel alfabesinin kökeni araştırılırken, bu alfabenin katmanlı bir yapı gösterdiği ve günümüze ulaşan harf dizisinin bilinçli bir düzenlemenin sonucu olduğu göz

önünde bulundurulmalıdır; belirli harf grupları içinde grafik açıdan bir birlik göze çarpar. *c*, *gy*, *ty*, *v*, *zs* işaretleri ses tarihi açısından 13. yüzyıldan daha eski olamaz. Öte yandan bazı seslerin işaretleri (*j*, *ö*, *u*) görece geç ortaya çıkmış olabilir ve Latince etkisiyle oluşmuş bulunabilir. Damaksıllaşmış seslerin işaretleri (*ly* hariç) ise 13. yüzyılda ya da daha sonra birleşik harflerden (ligatürlerden) bağımsız işaretlere dönüşmüş olabilir. Genel kabul gören görüşe göre Sekel alfabesinde Kiril ve Glagolit kökenli işaretler de vardır; ancak bu görüş oldukça tartışmalıdır.

Sekel yazısının kökeninin araştırılmasını zorlaştıran bir diğer etken, en eski Sekel yazılı örneklerin ancak 13. yüzyılın sonlarına tarihlenmesidir; bu nedenle en erken örneklerle varsayılan yurt tutma öncesi köken (Sekellerin Macarlara katılması) arasında birkaç yüzyıllık bir boşluğun aşılması gerekir. Sekel yazısının öncülüne bağlanabilecek bir buluntu olarak, Güney Transtuna bölgesinde ele geçirilen ve 10–11. yüzyıla tarihlenen bir seramik parçası dikkat çekmektedir; üzerinde yer alan dört işaretin her biri Sekel yazısındaki birer işaretle eşleştirilebilir. Yazıt parçalıdır ve şu an için anlamlı bir okuması yoktur; dolayısıyla işaretlerin ses değerleri bilinmemektedir, ancak biçimsel benzerlik tartışmasızdır. Buluntu yerinin (Alsóbü) yakınlarında bilinen Sekel yerleşimleri bulunduğu için, yazıtın onlarla ilişkili olması da mümkündür.

Özet olarak şunu söyleyebiliriz: Yurt tutan Macarların kendilerine ait bir yazı kullandıklarına dair herhangi bir kanıt yoktur. Sekel yazısı başlangıçtan itibaren Sekel etnik grubuna bağlıydı, Türk alfabesine dayanıyordu ve bu temel Eski Türk yazılarının doğudaki değişikliklerine daha yakındı. Macar nüfusunun diğer kesimleri tarafından bilinmeyen böyle bir yazının varlığı, erken Sekellerin 10. yüzyıldan önce bağımsız bir etnik grup olarak Macarlara katıldıkları yönündeki görüşü desteklemektedir.